Fylkesmannen i Buskerud
Miljøvernavdelingen

Vår dato	*Vår referanse*
17.08.2007	**2007/7937**
Arkiv nr.	*Deres referanse*
410	07/304 11.01.07

Saksbehandler, innvalgstelefon
Fiskeforvalter Erik Garnås 32 26 68 07

Direktoratet for Naturforvaltning
Tungasletta 2
7485 TRONDHEIM

Bestandsstatus for anadrome laksefisk i Buskerud

Vi viser til brev med oppdrag om å beskrive bestandsstatus for anadrome laksefisk i forkant av forestående regulering av fisket i perioden 2008-2012.

Vedlagt følger et notat som beskriver bestandsstatus for anadrome laksefisk i Buskerud.

Vi viser også til tidligere brev 30.03.07 om mål for gytebestand i elver.

Med hilsen

Inger Staubo
Seniorrådgiver

Erik Garnås

Vedlegg Notat

Telefon sentralbord 32 26 66 00, fax: 32 89 64 77
Postadresse: Postboks 1604, 3007 Drammen - Besøksadresse: Statens Hus, Grønland 32, Drammen
E-post: Postmottak@fmbu.no Internett: www.fylkesmannen.no/buskerud
Organisasjons nr. 946 473 111

Bestandsstatus for anadrome laksefisk i Buskerud 2007

I Buskerud er det laks og sjøørret i Drammenselva, Lierelva, Åroselva og øvre del av Numedalslågen nedstrøms Hvittingfoss. I tillegg finnes det sjøørret i et tjuetalls bekker rundt Hurumlandet.

Det meste av laks- og sjøørretfiske i Buskerud foregår i Drammenselva, Lierelva og Åroselva. I Drammensfjorden er det også fiske med kilenøter i tillegg til fiske med stang fra land og båt. Årlig blir fangstene av laks og sjøørret fra elvene rapportert til Fylkesmannen. Fangst på kilenøter i sjøen sendes til Statistisk Sentralbyrå (SSB). I Numedalslågen blir fangstene fra Buskerud rapportert til Fylkesmannen i Vestfold.

1. Drammenselva

Drammenselva er kategorisert som 3b vassdrag. Laksestammen og laksefiske i Drammenselva må opprettholdes gjennom utsetting av laksunger. Årsaken er at lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* ble registrert i elva i 1987. Parasitten gjør at naturlig rekrutterte lakseunger ikke overlever. Etter at *G.salaris* ble utbredt i Drammenselva med nedgang i naturlig rekrutterte laksunger (fig 2), sank fangstene ned til 5-6 tonn på midten av 1990-tallet (fig 1). Aktiv kultivering basert på lokal stamfisk ga imidlertid oppgang i fisket fram til 2004 med 14-15 tonn i 2003 og 2004. Sesongen 2003 da det ble tatt nesten 16 tonn, var imidlertid et meget godt år. I følge statistikken som går helt tilbake til 1876, er det ikke tatt så mye laks i Drammenselva på over 100 år.

De siste to årene har det vært en nedgang i fangstene. I 2006 ble det tatt 8 tonn laks. Dette utgjør ca 1850 laks med gjennomsnittsvekt 4,3 kg. Imidlertid er 8 tonn fortsatt meget bra sett i lys av at det er *G. salaris* i elva. Parasitten har som nevnt hatt drastisk effekt på naturlig rekruttering. Fortsatt ligger fangstene godt over de laveste registreringene i perioden 1997 – 1999. Det meste av laksen (over 80 %) blir stort sett tatt nedenfor Hellefoss, ned til grensa til Nedre Eiker.

Telling i laksetrappa i Hellefossen viser enda tydeligere økningen i laksebestanden fra slutten av 1990-tallet til 2004 (fig 3). Da økte antall registrert laks i trappa fra rundt 500 fisk til godt over 2500 stk. I de siste tre åra har antall laks i trappa falt fra 1500 til ca 800 laks.

I regi av NINA og fiskeinteressene foregår det årlig bestandsestimering av laksen i Drammenselva. Resultatet har vist at beskatningsraten stort sett ligger på 30-40 %.

Det blir fanget lite sjøørret i Drammenselva. Fangsten når sjelden over 100-200 kilo.

2. Lierelva

Lierelva er ei typisk sjøørretelv med dominans av sjøørret i fangstene. Elva er kategorisert i klasse 5a for sjøørret. Elva er flomutsatt, men har liten vannføring i tørre perioder. Både oppgang av fisk og fisket er avhengig av riktig vannføring. I gode år ligger fangsten av sjøørret rundt 1000 kilo (fig4).

Lierelva ble også infisert av *G.salaris* i 1987. Dette har ført til at elva er satt i klasse 3b for laks. Forekomst av lakseparasitten førte til nedgang i fangstene fra rundt 500 kg på første del av 1990–tallet, til under 100 kilo i 2003. Nedgangen i naturlig rekrutterte laksunger har imidlertid ikke vært så entydig som i Drammenselva (fig 5). De siste tre årene har laksefisket

tatt seg noe opp. Også i Lierelva.settes det ut laksunger for å opprettholde fisket og ta vare på laksestammen.

3. Åroselva

Åroselva er kategorisert til klasse 5a både for laks og sjøørret. På samme måte som Lierelva er Åroselva utsatt for sterkt varierende vannføringer avhengig av nedbør og tørkeperioder. Det er ikke *G. salaris* i elva. Fangstene både av laks og sjøørret ligger med få unntak stort sett mellom 50 og 200 kg(fig 6).

4. Samlet fangst av laks i elvene i Buskerud

I figur 7 er samlet fangst av laks i elvene i Buskerud satt opp. Drammenselva bidrar mest i denne sammenheng. Tall for fisket i 2007 foreligger ikke ennå, men signalene tyder på at resultatet trolig blir lavere enn fjordårets fangst på 8 tonn. Sett under ett har fangsten av laks i den siste 10 årsperioden fra 1997 hatt en jamn oppgang i de første 7 årene. Fisket økte da fra 6 tonn eller 1900 laks, til 16 tonn og ca 3400 fisk. De siste fire årene har det vært en reduksjon til 8 tonn eller ca 2200 laks i 2006.

5. Fiske etter anadrome laksefisk i sjøen i Buskerud

Fangsten av anadrome laksefisk i sjøen bygger på de tallene som er rapportert inn til SSB fra den enkelte fisker. Fra 2003 ble det ikke lenger tillatt å fiske med krokgarn i sjøen. Dette ga et drastisk fall i antall fangstenheter. Det har også ført til vesentlig færre som fisker med faststående redskap. Mens antall fiskere lå på 20-25 før forbudet trådde i kraft, har det i de to siste årene ikke vært mer enn ca 10 fiskere som har fisket med ca 15 kilenøter. Når det var tillatt med krokgarn lå antall fangstenheter godt over 40 stk.

Fram til slutten av 1997 lå fangsten av laks på over 2 tonn. På slutten av 1990 tallet var fangstene nede i ca 1 tonn. På samme måte som i Drammenselva økte fangstene igjen til en topp på ca 2.5 tonn i 2001. Etter at det ble slutt på krokgarna har det vært en reduksjon i fangsten med opp til 500 kg. I 2006 var det imidlertid igjen en økning til over 2 tonn. Nedgangen etter krokgarnforbudet er derfor noe mindre enn forventet, sett i lys av langt færre fangstenheter og færre fiskere. Sesongen 2007 ser for øvrig ut til å gi lavere fangster enn i 2006.

6. Endring av fiskeregler

Selv om det synes å være en nedgang i laksebestanden i de siste årene for laksefiske i elvene, henger dette trolig ikke sammen med overbeskatning. Beskatningen i Drammenselva, som er den elva som bidrar mest til laksefisket, ligger som nevnt bare på 30 – 40 %. Etter sesongen er det derfor rikelig med fisk igjen til å opprettholde et godt og representativt utvalg av stamfisk. I og med at det meste av fiske- og laksestammen må opprettholdes ved utsetting på grunn av G. salaris, er tilslag og overlevelse av den utsatte smolten det som har størst innvirkning på laksebestanden i elva både etter utsetting og senere i havet.

I Lierelva og Åroselva er det trolig vannføringen som er avgjørende for oppfisket laks og sjøørret. I lange perioder med liten vannføring, freder disse elvene seg selv. I lavvannsperioder går det ikke fisk på elva, samtidig som lite vann gjør fisket vanskelig. ***Også***

laksen i Lierelva er avhengig av utsetting på grunn av G.salaris. Bestanden her er derfor også avhengig av tilslag og overlevelse av utsatte laksunger både i elva og i havet.

Slik sett anses det ikke å være grunnlag for vesentlig endringer i fiskereglene for de tre lakseelvene verken med hensyn på fisketid eller redskap i den kommende femårsperioden. Imidlertid vil dette bli klarert nærmere gjennom høring blant grunneierne, fiskeforeningene og kommunene, og ved eventuelle sentrale føringer.

I Drammensfjorden er beskatningen gått ned som følge av forbudet mot krokgarn. Dette har ført til færre fiskere og færre fangstenheter. Det tas nå vesentlig mindre laks enn på begynnelsen av 1990-tallet. Det ser imidlertid ut til at fangsten i sjøen sammenfaller med fangsten i Drammenselva. Redusert fangst i sjøen har derfor ikke ført til økt fangst i elva. Bortsett fra i 2006 med økning i fangst i sjøen, har også fangsten i sjøen gått noe ned i de siste årene på samme måte som i elva.

Slik sett synes det ikke umiddelbart å være behov for innstramming av fisketid/antall fangstenheter i sjøen. Imidlertid er det i utgangspunktet grunnlag for konflikt mellom fiskeinteressene i elv og sjø, i og med at sjøfiskerne fisker på den laksen som fiskeinteressene i elva kultiverer gjennom stor dugnadsinnsats, frivillig arbeid og økonomiske bidrag. Uten dette arbeidet ville det ikke være grunnlag for et sjøfiske etter laks i Drammensfjorden.

Før fylkesmannen sender uttalelse til Direktoratet for naturforvaltning til fiskeregler i sjøen i neste femårsperiode, vil også synspunkt på reglene for fiske i sjøen innhentes fra de respektive interesser til laksefiske i elv og sjø og fra kommunene.

Figurer over fangst av laks og sjøørret i Buskerud

1. Drammenselva

Figur 1 Fangst i Drammenselva i perioden 1990-2006

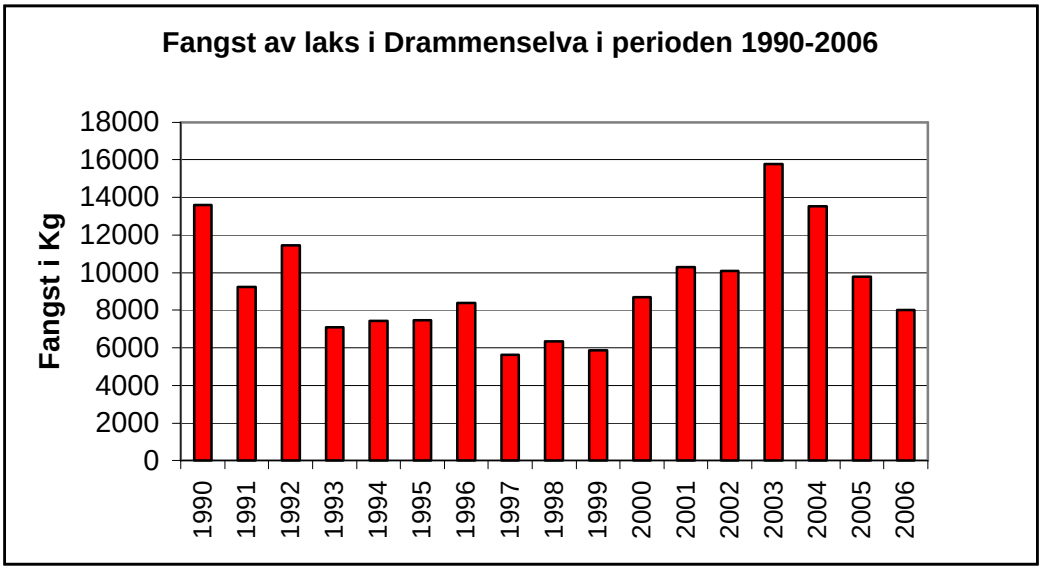

Figur 2. Rekruttering og fangst av laks i Drammenselva fra 1977-2006

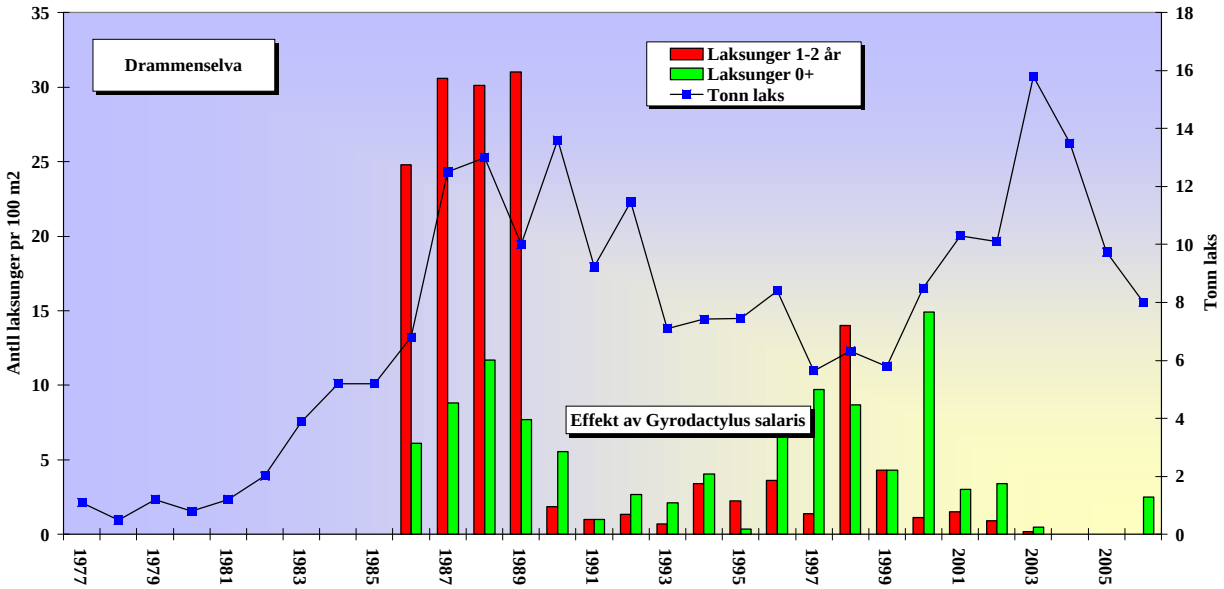

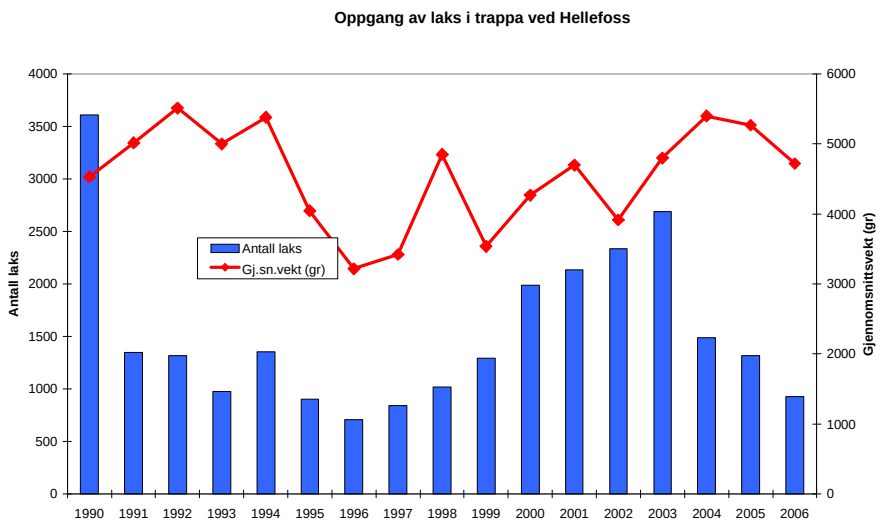

Figur 3 Oppgang av laks i fisketrappa i Hellefoss i Drammenselva 1990-2006

2: Lierelva

Figur 4 Fangst av laks og sjøørret i Lierelva fra 1990 til 2006

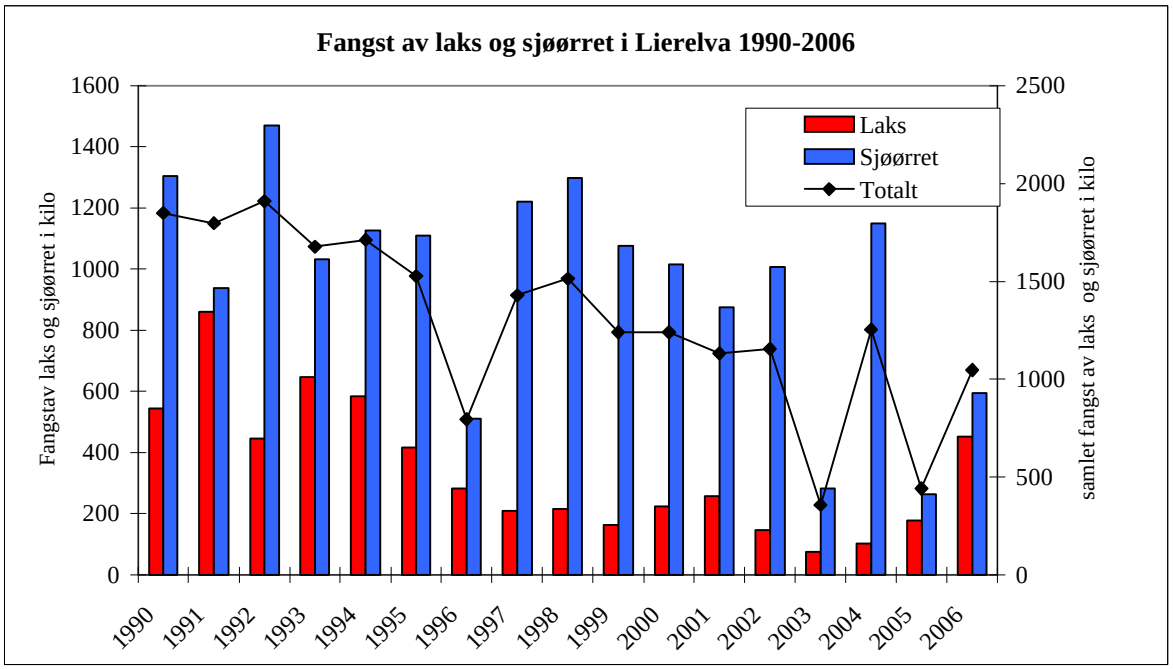

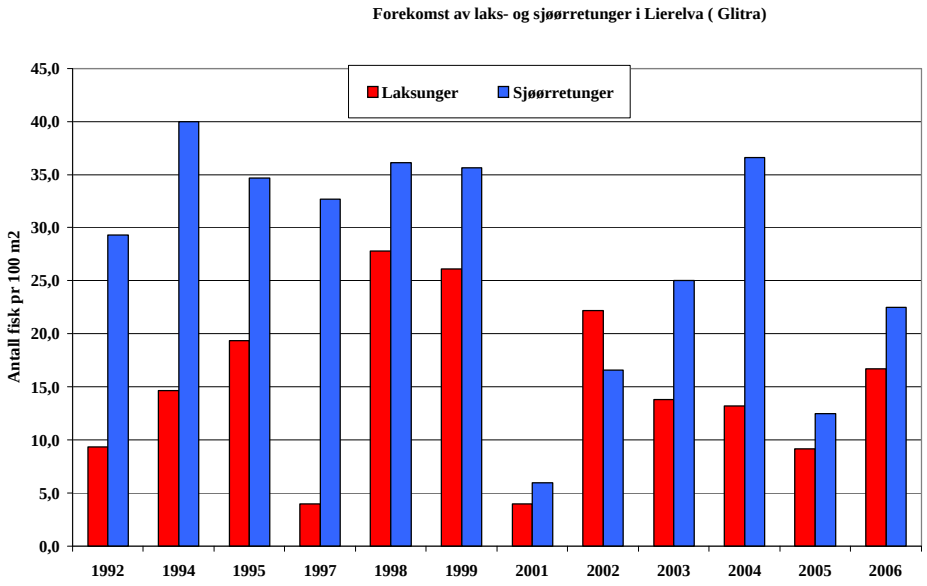

Figur 5 Tetthet av laksunger og sjøørretunger i Lierelva

3. Åroselva

Figur 6 Fangst av laks og sjøørret i Åroselva fra 1990 til 2006.

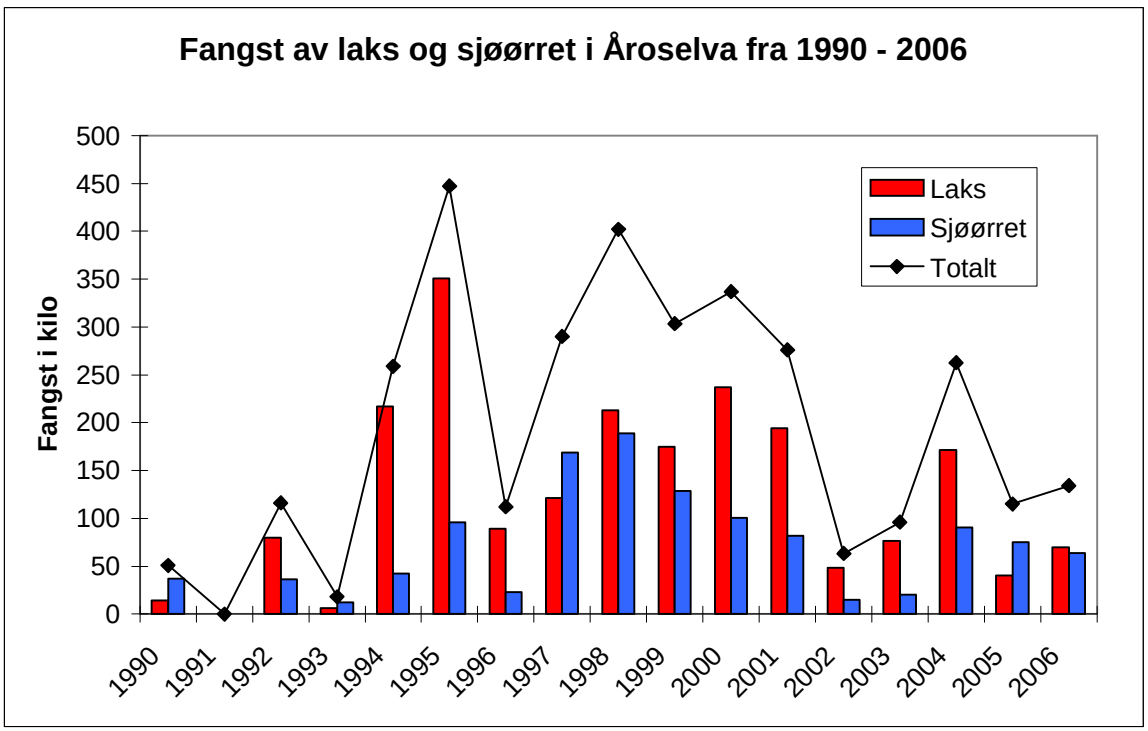

4. Samlet fangst av laks i elver i Buskerud

Figur 7 Samlet fangst av laks i elvene i Buskerud i perioden 1990 -2006

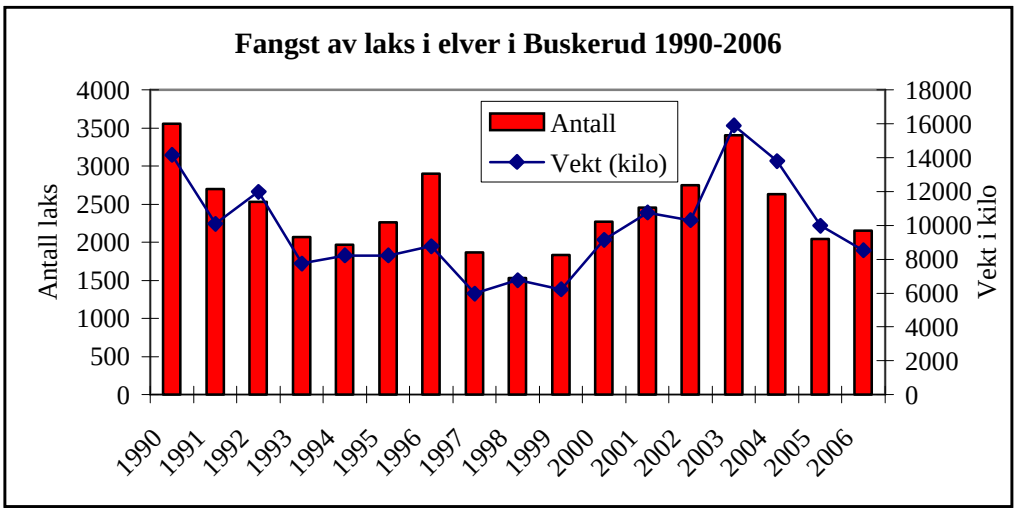

5. Fiske etter anadrome laksefisk i sjøen i Buskerud

Figur 8 Fangst av laks og sjøørret i sjøen i Buskerud

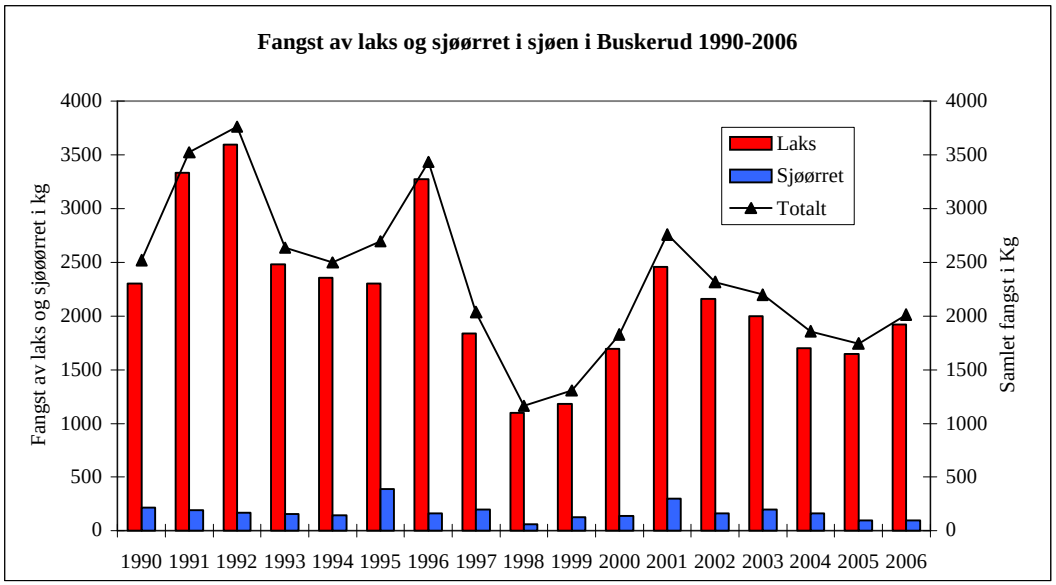

Figur 9 Fiske etter anadrome laksefisk i sjøen med hensyn på antall fiskere og fangstenheter

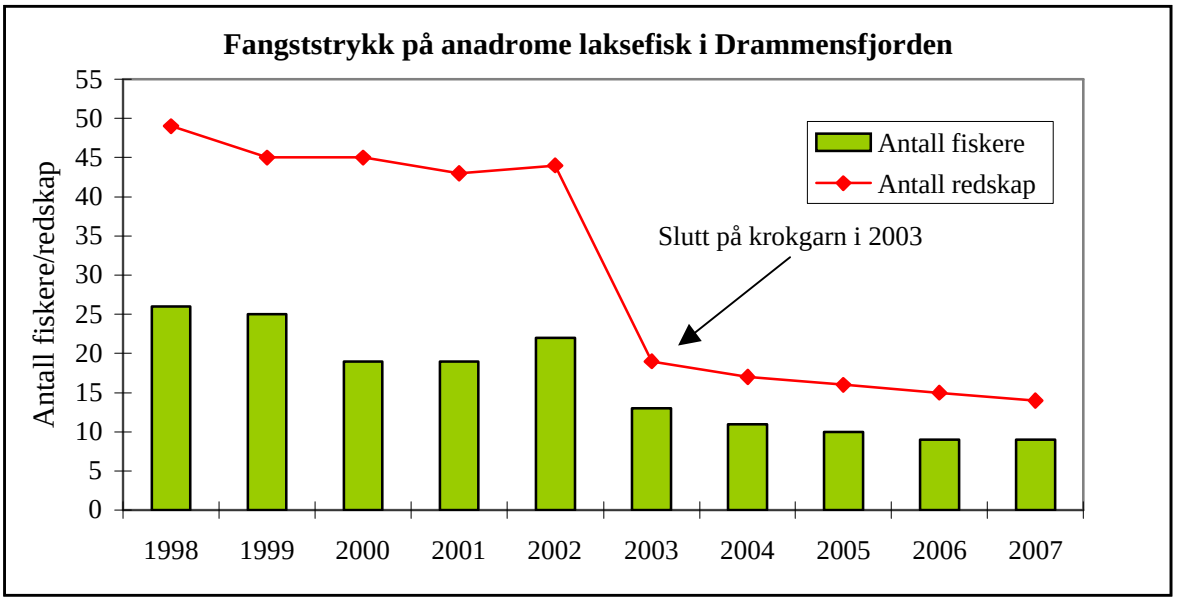
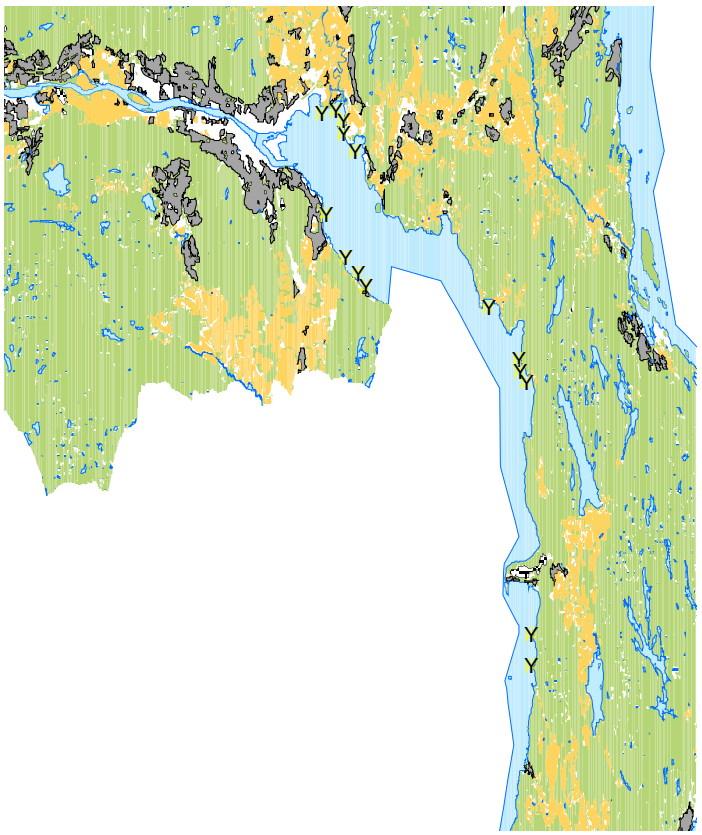
Figur 10. Plassering av kilenøter i drammensfjorden i 2006